

ÁT-NÉZŐ

MÉRTÉKEK, FORMÁK,
HAGYOMÁNYOK

(ZALÁN TIBOR VERSE ELÉ)

Zalán Tibor itt közölt verséből Berzsenyi Dániel alakja lép elénk, egészen éles kontúrokkal. Különben mindjárt a cím megelőlegezi eziránti váromlásunkat. Emellett persze a forma megválasztása is őt idézi, bár némi feszültség azért felfedezhető a szapphói versszak, illetve a széles körben elterjedt vélekedés között: Berzsenyit inkább az alkaioszi strófa meghonosítójaként szoktuk emlegetni. És valóban: leginkább maradandó verseit többnyire ebben a formában írta. Viszont ha felütjük verseinek gyűjteményes kötetét, láthatjuk – s ez az imént említett feszültséget rögtön látszólagossá teszi –, hogy a megidézett költő bizony a szapphói strófához is előszeretettel nyúlt.

A *Kései Berzsenyi-esték*ben az öreg, komor, zárkózott költő, a hajdani „niklai remete” irodalomtörténetileg jól ismert figurája lép színre ismét, aki már nemigen tud örülni az élet apró dolgainak, a gazdaságnak, a szőlőnek és a bornak, akinek már csak nagy nehézségek árán megy az írás, hiszen mellette „hallgat a Múza”. Hiába van körülvéve a mindennapokban az ismert és számára kedves motívumokkal, a vén *Horáccal*, a zúgó *Boreasszal*, a *Lollihoz* íródo levéllel – a „jó dactilusok” helyett csak az unalmas körmölés és a beletörődés marad számára az öregedés visszafordíthatatlanságába és a fokozatos elkedvetlenedésbe...

Zalán verséből a magányossághoz is verset író költő szelleme dereng fel az olvasó előtt egy pillanatra, és az „Égi csendesség’ fedező homálya” – ahogyan Berzsenyi maga nevezi érzékletesen a jelenséget a *Magányosság* egyik jellemző sorában –, amely mindmáig körülengí ezt a hagyományt, amit valójában olyan kevésbé ismerünk, amit valójában olyan ritkán emlegetünk fel, ha a magyar versre és verselésre terelődik a szó. Pedig emlegetni kellene. De olvasni is, írni is róla. Vagy legalább többet gondolkodni ezen a hagyományom.

Csordás László